fecerat, mortuum esse. Nam iecoris caput Imperatorem significabat, ut qui orbem uelut iecur sustineat ac mutet. Tunica illa ostendebat iam oppressum & inutilem quasi uinculis impositis factũ, quales mortui sunt: cùm uerò hæc iure significent, quæritur multò iustius quônam pacto hæc euenant?

Quomodo uictima absque corde.

Itaq; illud statuendum, aut cogi nos dæmonas fateri, atq; ita ars hæc improbissima erit: aut quod tutius, in initio cuiusque Imperij ac regni consentientibus causis, conuenire prodigia euentibus. Vt sic naturalis prorsus sit diuinatio. Orta erat uictima cum oblæso corde, uel etiam loco suo emoto: nam & hominibus quibusdam ad tempus cor in dextra parte nos pulsare uidimus: quorum alter statim perijt, alter adhuc uiuit. Verùm cùm in tam graui causa uerisimile sit, cor Spurinam quæsisse diligentissimè, dæmonũ præstigias fateri tum ob hoc, tum ob multa alia quispiam melius existimabit. De quo inferius dicendum.

SONI AC VOCES QVÆ SVNT PRAETER NATVRAM. CAP. LXXXIIII.

Soni auditi ab autore, mira historia.

QVOD facilius sit sonos audire qui non sint, quàm imagines uidere, docebat Horatius, dicens: Segnius irritant animos immissa per aures, Quàm quæ sunt oculis subiecta fidelibus. Cuius causam sequenti capite ostendam. Verùm quæ mihi quandoque contigerunt, enarrare operæprecium esse duxi. Studebam Papiæ, anno (ni fallor) M. D. XXII. cùm surgente aurora dormiens,

dormiẽs, audiui ictum in muro è regione capitis quasi malleiualidum, dum expergiscor secundum, tertiò iterũ, ut mihi uidebar, prorsus experrectus. Surgo confestim, & in bibliothecã, quæ pone cubiculũ erat, me confero (nam murus utriq; cõmunis erat domui. Habitabã enim iuxta templum antiquissimum beatæ Mariæ Veneriæ: credo oppidò quòd Veneri olim esset dicatum) nihil inuenio, clausæ erant fores. Non solùm dolus aberat, sed & omnis suspicio doli, cùm omnia composita essent, nec quisquam eò ingredi posset. Socium, qui tum fortè unà mecum aderat in cubiculo, alióq; in lecto Ambrosium Taëgium expergefacio, commotus omine non parum, rem narro: ille, ut erat miti ingenio, iubet me considere. At ego tamen, quod prorsus res mihi uideretur ominosa, formidabam euentum. Itaq; cùm & mihi aliquid esset inimicitiarum, decreui me ea die continere domi, quasi certus uenturum quicquam quod me malè haberet. Contineo me domi, nec solùm eõtineo, sed in superiore domus parte, & domus porta occlusa. Vbi aduesperascit, ut gratificarer contubernalibus, portam quidẽ aperiri sino, me tamen contineo superius: cùm ecce aduenit Bonetus Sganzolus, amitimæ meæ quam Drusiana Micheria genuerat, coniunx. Quem cùm ego de parentibus interrogarem, quòd illis non parum metuerem, respondit, saluos esse. Quare una discussa cura, ad pristinã adhuc me retraho. Sed non diu latuit causa, Galeazius enim de Rubeis, faber armorũ egregius, cuius aliás mentionẽ fecimus, ea ipsa hora qua ego strepitũ sensi, me adhuc inscio quòd uel morbo laboraret, expirauit. Præstat autem qualitatẽ hominis, coniunctionemq; nostram hic adijcere: ut quisq; possit conijectari, unde hæc proueniant. Erat hic uir annorũ circiter quinquaginta quinq;, probus admodum, ut existimabatur,

& religiosus: ingeniosus quoque, & mirum in modum mansuetus & comis: abq; uxore & filijs, addictus societati eorum, & ex his unus, qui festis diebus hymnos canunt: scholares beatæ Marthæ uulgus appellat. Hic ergo ob suauitatem morum, & ingenium, & paternam amicitiam quoad licebat illi, ab ineunte ætate mea gratissimus comes fuit. Aegrotauit, ut postmodum intellexi, laterali morbo, & in furorem uersus, nec peccata confiteri uoluit, uel quicquam de more facere. Quinimò etiam medicamentum propinatum abiecit, dispersitq; ob insaniam. Iam uerò mortui sunt omnes socij, qui tunc aderant: atq; inter reliquos Ambrosius Taegius, hac æstate: nam Bonetus & Margarita materna amita, iam pridem obierũt. Leonardus ludi literarij magister, qui domus mihi partem locauerat, obijt, ni fallor: iam diu enim illum non uidi. Atq; hoc est unum quod tota uita mea uidere præter naturam contigit, ad hanc usq; ad diem: nisi quòd in obitu matris strepitus inconditos sensi uigilans, longeq; maiores quàm credi possit, ut adhuc hæreã: sed & de his scripsi aliàs, quoniam & ad naturales causas à multis reduci posse uidentur.

Vocis auditæ ac phantasmatis historia mira.

Ex auditis autem à fide digno, narrabo historiam mirabilem (nam quòd strepitum senserim in hora mortis Ludouici Magij uiri patricij & amicissimi mei, non audebo in prodigium referre, nam alta nox erat & tenebræ, arca uno ictu uehementer icta concrepuit) Erat affinis mihi Baptista Cardanus, maior natu me longè, is Papiæ studebat, nocte quadam ut surgeret igniculum tentabat accendere, interim audit uocem hanc, Vale fili mi, Romam uado: uiditq; immensum splendorem qualis fasciculi paleæ ardentis: territus: abiecto focili, sub culcitra latuit, donec contuberna-

lei ex Academia redirent. Vbi redierũt, existimantes illum

ægrotare,

ægrotare, pulsant ostium, aperit: moræ causam sciscitantibus, respondet, arbitrari se mortuam matrem: narrabatq; quæ & uiderat et audierat, simulq; flebat: illi in iocum rem uerterunt, partim irridentes, partim consolantes: sequenti die cùm nondum accepisset nuncium de illius ægritudine, de morte certior factus est, quòd ea ipsa hora expirasset, qua ille hæc præsenserat. Abest Cardanum oppidum à Papia millia passuum quadragintaduo: uir ille minimè mendax, aut uanus, uel superstitiosus: & qui nihil unquam aliàs præter naturam uidisse, aut audisse se referebat.

Mulieris cuiusdam mirum.

Quod autem supra omnem fidem est, manetq; nunc, admirationemq; maximam apud omnes qui uiderunt, audierunt q; facit, esi mulieris cuiusdam plebeiæ nomine Margaritæ, uxoris Ludouici pictoris: manebat olim in porta Cumana, nunc autem in Porta noua. Ea per urbem uadit ad eos qui illam uocant, & dæmonem socium habere se refert, sed non ire secum nisi rogatum, discedereq; quandoq; per multos menses, deinde reuerti: atq; hic est quæsius eius: introducta enim in cubiculum, iubet ut illum uocent, & interrogent: ipsa uerò condit caput in sinu, rogatq; : uocat autem illum materna lingua, Signor caualier, quod Latinè est Princeps eques: ipse uerò tandem respondet non prope ipsam mulierē, sed procul, quasi uox è muri foramine prodeat: quòd si quis ad locum illum accedat, aliubi resonat uox illa: porrò uox illa uerba nulla habet, nec quicquā significat, sed exilis ac tenuis, qualis ligneorum mimorū parvorum, quos uocant materna lingua magatellos: stridula enim est: ipsa uerò mulier interpretatur quæ audierit, suo more. Dicitq; aliquando uidere eum. Dicebant mulieres cū quibus habitabat, eam dæmonem illum cum linteo quandoq; colligere, ipsum labium eius solitum mordere. Satis

cõstat, illam ubicunq; habitauerit inuisam fuisse omnibus, adeò ut illam cõmonstrare nollent, nec ullius nomen audire: ipsam uerò mulierem labia quasi uellicata & ulcerata habere. Existimamus fucum esse, sed non tanti sumus, ut modum quo id fiat intelligere potuerimus: quamuis multis iam annis publicè tales præstigias exerceat. Accepimus autem à fide dignis, qui illam uiderunt, artem esse qua uocem reflectit. Existimo tamen uix posse fieri, ut si quis mentem adhibeat, exortum illius unde sit, non animaduertat.

Strepitus in littorib. et sub aqua.

In Angermaniæ littoribus rupes & specus cum tam horrendo sono fluctuum & uoraginum ac scopulorum sunt, ut qui eas charybdes impegerint, omninò obruantur, inquit Olaus. Et qui etiam propè accesserint, strepitu nimio obsurdescant, & penè mente excidant. Sub glacie etiã fluminum ac lacuum, cùm fatiscere cœperit, subtus tonitru similis sonus extruditur: quo audito, qui illi incumbunt, statim uasa colligunt. In arcto enim uapor conclusus talia efficere solet, exhalat autem semper aqua: sub glacie autem exhalare nequit.

VOCVM VARIA RATIO.

CAPVT LXXXV.

Sonus in aëre perpetuus.

VOCES fiunt aëre percusso cum re duriore. Aër autẽ perpetuò mouetur, ideoq; etiam sonus perpetuus est. Indicio est, ut Priscianus in Cõmentarijs super librum de Sensibus Theophrasti, quòd obturatis auribus aërem qui intus est sonantem audimus. Sonat igitur perpetuò, sed ob exteriores sonos, non sentitur sonus interior: leuissimus autem sonus exterior multo minus, nam apertis aurib. ab eo qui intus est, impeditur: conclusus uerò

non